

Hlavní název: Romanetta.
Druh dokumentu: svazek
ISBN: null
Autor: Arbes, Jakub
Strana: 131 - 149

SYSTEM
◆KRAMERIUS◆

Podmínky využití

NK ČR poskytuje přístup k digitalizovaným dokumentům pouze pro nekomerční, vědecké, studijní účely a pouze pro osobní potřeby uživatelů. Část dokumentů digitální knihovny podléhá autorským právům. Využitím digitální knihovny NK ČR a vygenerováním kopie části digitalizovaného dokumentu se uživatel zavazuje dodržovat tyto podmínky využití, které musí být součástí každé zhotovené kopie. Jakékoli další kopírování materiálu z digitální knihovny NK ČR není možné bez případného písemného svolení NK ČR.

Národní knihovna ČR
Klementinum 190
110 00 Praha 1

kramerius@nkp.cz

zapomenuv, čím jsem a jaké může míti jednání mé následky, promluvil jsem k lidu také. Mluvil jsem o osudné bitvě bělohorské, o jejích příčinách a následcích; mluvil jsem trpce a ostře proti vládě a dynastii. Lid vypukl sice v jásot, ale já spáchal řečí svou — velezradu. V davu přítomný tajný policista mne stihal; ale unikl jsem mu a nyní mi nezbývá, než abych na nějaký čas opustil Prahu, aby policistovi tomu vyšla podoba má z paměti. Napíšu dnes ještě přiměřené listy, bych v úradě svůj nenadálý odchod omluvil. Jsem jist, že mi vše ostatní, čeho bude třeba, laskavě obstaráš. Nenflíž pravda?“

Přislíbil jsem a také jsem slovu dostál.

Ještě za šera opustil přítel Prahu, a já odevzdav jeho listy zůstal jsem nyní v mansárdě o samotě. Musím se přiznati, že se mi po odchodu přítele skutečně po něm zastesklo, přes to vše, že býval v poslední době skoro k nesnesení nevrlý. Není tudíž divu, že roztoužil jsem se po nějaké změně, nechť již by byla jakákoli. V brzku naskytla se mi vhodná příležitost. Vrátil se asi po čtrnácti dnech po přítelově odchodu pozdě večer z delší vycházky domů, našel jsem na stole dva dopisy, jež mi tam byl domovník, kterýž mi posluhoval, položil.

Rozpečetiv první četl jsem následující:

„Milý hochu!

Píšu ti sice jen několik slov, však píšu v naději, že přání mému vyhovíš. Neviděl jsem tě již po mnoho let a často se mi po tobě zastesklo. Naposledy jsem tě viděl co malinké vyžle; teď už musíš býti statný hoch. Rád bych tě opět spatřil; zvu tě

tedy na několik dnů nebo týdnů — jak ti bude libo — k sobě či lépe řečeno k nám, neboť jak ti snad již známo, oženil jsem se před nějakým časem, a mladistvé žínce mé počíná se v naší samotě trochu stýskati. I ona by tě ráda poznala; proto přijed, pokud možná nejdříve a budiž jist, že ve společnosti mé žínky nezasteskne se ti ani v naší samotě pohlučném životě velkého města.

„Tvůj strýc Robert.“

Z části měl strýc pravdu. Byl jsem již statný hoch, však o nějaké přichylnosti strýcově k mé osobě pranic jsem nevěděl. Neznal jsem ho osobně a věděl jen, že před lety, když jsem byl ještě skoro dítě, byl u mých rodičů návštěvou jakýsi strýc, muž neobyčejně velké postavy a přísného vzezření, málomluvný a drsný. Více jsem o něm nevěděl, leda že jsem si později připomenul, kterak o něm bylo kdysi mimochodem někým prohozeno, že je bohat a podivín.

Však pozvání jeho bylo mi v okamžiku tom právě vhod, a sotva že jsem list dočetl, byl jsem rozhodnut, že strýce navštívím bez odkladu.

Rozpečetiv list druhý četl jsem následující slova:

„Vážený pane!

Buď současně nebo v brzku po mém listě obdržíte list od svého strýce Roberta, kterýž Vás zve na nějaký čas k sobě na návštěvu. Promiňte, že co neznámý, avšak dobrý a upřímný Váš přítel varuju Vás, abyste vyzvání toho uposlechl; neboť učiníte-li tak, možná, že budete toho trpce želeti.

Strýc Váš oženil se před nějakým časem a ačkoli již stár zvolil si za družku života dívku mladou,

kteráž by mohl býti spíše otcem nežli chotém, a kteráž svými divokými rozmary život jeho ztrpčuje, ba nesnesitelným činí. Uposlechnete-li strýcova vyzvání, může se státi, že roztrhnete svazek přibuzenstva a přátelství, jenž vás až dosud k strýci poutal, že vrátíte se nazpět co člověk proklínající okamžik, kdy vznikla v něm myšlenka, uposlechnouti vyzvání poctivého sice a Vám nakloněného, však přece v mnohých věcech nepředloženého strýce.

Je-li Vám přátelství Vašeho strýce milo, nechoďte z Prahy k němu na návštěvu aspoň nyní, kdy hrozí přátelství Vašemu největší nebezpečí. Později, za několik měsíců nebude pak Vaší návštěvě pranic státi v cestě.“

List varujícího mne neznámého „přítele“ nebyl podepsán, a „přítel“ sám nebyl o mém poměru k strýci Robertu náležitě poučen, neboť upřímně řečeno, tenkrát mne k neznámému strýci pranic nepoutalo, ba člověk ten mi byl úplně lhostejný. A proto také, jsa již jednou rozhodnut, že strýce navštívím, nemohl jsem býti od svého předsevzetí odvrácen žádným, tím méně anonymním listem, v kterémž se mi mezi řádky vyhrožovalo, že mohu se od strýce „vrátit co člověk proklínající okamžik“ atd.

List ten vzbudil ve mně zvědavost a měl účinek zcela opačný. Pohodiv pyšné hlavou zaplašil jsem první a poslední stín nerozhodnosti vzdorovitou myšlenkou, že co zcela volný člověk budu se přec moci vrátiti, kdykoli za dobré uznám, a počal jsem konati přípravy k cestě.

Netřeba podotýkati, že jsem byl hotov velmi záhy. Nebral jsem s sebou nic než svazek básní

Alfreda de Musset a dvouhlabňovou malou bambitku. Zdřímnuv ještě na krátkou dobu procitnul jsem před východem slunce, a nežli první jeho paprsky vnikly do mé mansardy, byl jsem již na cestě k Plzni těše se nadějí, že mnohá z vroucích, ohnivých písní Mussetových bude mi útěchou na cestě, kterou jsem z nedostatku peněz musil konati pěšky. Ale zklamal jsem se. Kdo vykonal někdy cestu z Prahy do Plzně za bezpříkladného vedra pěšky za šestnáct hodin, přisvědčí mi, když řeknu, že jsem po celou cestu na „útěchu“ z básní a na Musseta vůbec ani nespomenul a že doraziv konečně pozdě v noci do Plzně byl jsem tak zemdlen, že mi byl prostý odpočinek milejší nejkrasší básně nejgenialnějšího básníka.

Druhého dne časně z rána vydal jsem se z Plzně směrem jihozápadním na další cestu. K strýci, jehož statek byl skoro až na hranicích bavorských, měl jsem ještě skoro deset hodin cesty. Z počátku šel jsem po erární silnici a v poledne dorazil jsem k osamělé hospůdce, kde počala se cesta rozbíhati třemi směry. Nezbylo mi, než vstoupiti do krčmy a pozeptati se na další cestu.

Vešed do krčmy, v níž kromě krčmáře s připitomělým výrazem v tváři nebylo živé duše, požádal jsem za pivo a usednuv za velký stůl podepřel jsem rukou hlavu. Za chvíli jsem se zamyslíl. Připomenul jsem si přípis varujícího neznámého, a mimoděk zmocnil se mne náhle zvláštní pocit trapné jakési předtuchy, a již již vítězil úmysl, abych neznámého mi strýce vůbec ani nenavštěvoval. Důvodu ovšem jsem neměl žádného, leda že jsem se po celou cestu

nudil a že mi dle všeho i u strýce kynula jen naděje na dlouhou chvíli.

Z přemítání byl jsem vyrušen rachotem v největším trysku příjíždějícího kočáru, jenž v několika okamžicích před krčmou zastavil. Hospodský vyšel loudavě ven, a kočí houknuv cosi na hostinského vrazil prudce do krčmy a plaše rozhledl se kolem sebe.

Byl to asi padesátiletý ohyzdný, jinak statný ještě muž obrovské postavy. Krk a čelo neměl skoro žádné; zrzavé vlasy visely rozcuchaně až k sivým, jizlivým a hluboko v důlkách zapadlým očím, jež plály jakýmsi škodolibým, úsměšným ohněm. Vousti neměl žádných; brada byla jako by pod krk sražena, a nos, zejména u kořene, nápadně široký. Krok škaradého zrzouna, ač rychlý a jistý, podobal se kolíhavému kroku námořníkův.

Zpotvořený obličej zrzouna učinil na mne tak odporný dojem, že odvrátiv mimoděk hlavu zahleděl jsem se oknem na silnici, kde stál lehký elegantní kočárek, do něhož byli zapřaženi dva upěnění bujní vraníci, na nichž by bylo oko každého znalce s potěšením a zálibou utkvělo. Zrzoun přešel jen jednou přes jizbu a zrovna tak prudce, jak byl vstoupil, vyšel z krčmy, a nežli jsem se nadál, seděl již zase na kozlíku. Spatřil jsem ještě, jak obraceje povoz dívá se pátravě do dlaně, a zdálo se mi, jako by byl v ruce držel jakýsi obrázek. Na to zahusknul prsty, koně zařehťali, a povoz ujížděl úprkem týmže směrem, kterým byl před chvílí přijel.

Několik okamžiků zůstal jsem opět o samotě, až vstoupil hostinský, přinášející mi teprv nyní sklenici piva. Postaviv pivo přede mne zasedl po obyčeji

podobných lidí za stůl, za kterýmž jsem seděl a počal se vyptávati, odkud a kam a proč a to s takovým chvatem, jako by od mé odpovědi závisela nejméně spása celé jeho rodiny.

Místo odpovědi na celou řadu otázek optal jsem se, jak daleko mám asi ještě k cíli své cesty a kterým směrem se musím dáti.

„Ah, vy jdete k černému Robertovi,“ zvolal krčmář dříve ještě, nežli jsem větu dokončil. „Proč pak jste to neřek’ dřív? Proč? — Což nevíte, že má člověk všechno dělat v pravý čas a nikoliv teprv když už je pozdě? Před chvílí bylo času na vaši otázku, teď už je pozdě.“ A vstav popošel k oknu a díval se směrem, kterým byl zrzoun s vraníky odejel. Po chvíli dodal mumlavě: „Ano, ano, teď je pozdě, už ho nedohoníte.“

„Byl snad ten zrzoun „černý Robert,“ tážu se jaksi nedůvěřivě nemoha epitheton „černý“ nikterak srovnat se zrzounem.

„O ne, ne — nebyl,“ žvatlá zase krčmář, „ale byl to Robertův povoz a kočí, a kdybyste byl mluvil dříve, mohl jste se svéztí Ale počkejte!“ dodává, jako by mu byla napadla šťastná myšlénka, „teď pojeďte povoz do příkrého vrchu nejspíše pomalu, a pospíšíte-li si, můžete jej dohonit. Jděte prozatím prostřední z tří vozových cest; až dojdete po druhé k rozcestí, dejte se pěšinkou v pravo a nadsjete si . . . Tak, tak! kočár dohoníte; ale jen rychle! . . .“

Vzchopil jsem se; hodiv na stůl asi dvakrát tolik drobných peněz, co stálo pivo, vyrazil jsem z krémy a chvátal naznačeným mi směrem. Povoz

viděl jsem na pěkně ujeté polní cestě bez přestání; jel už pomalu, ačkoli nejel ještě do vrchu, a zdálo se mi, že bych jej v brzku dohonil, i kdybych se byl za ním pustil po téže cestě, po které jel. Však uposlechl jsem rady krčmářovy a za nedlouho nabyl jsem přesvědčení, že nemůže mi již povoz ujetí, kdyby jel sebe rychleji. Nadešel jsem si hezký kus, a nežli kočár přešel první výšinu, kterou bylo od krčmy viděti, byl jsem již před ním a čekal na odporného zrzouna, až mne dohoní.

Když se tak stalo, prohlásil jsem se, kým jsem a kam jdu. Za několik okamžiků seděl jsem již v povoze, a vraníci uháněli po rovině.

Nějaký čas ujížděli jsme úprkem, načež když šla silnice do vrchu, jeli jsme zase volněji; jakmile však byla cesta opět jen poněkud rovnější, uháněli po ní vraníci jako zběsilí. Tak jsme jeli asi hodinu s rozličnou rychlostí od nejvolnějšího kroku až po nejprudší úprk, jakým mladí, zdraví a kočím ani dost málo v běhu nezdržovaní koně uháněti mohou.

Zrzoun seděl na kozlíku nepohnutě jako socha. Nepohledl ani v pravo, ani v levo, tím méně aby se byl ohledl na zad. Neustále díval se přímo před sebe na voj mezi koně, kteří mu byli, jako tak mnohému čeledínu, jenž si byl koně odchoval, jedinými bytostmi, které ho těšily a kterým rozuměl.

Po celou dobu, co jsme jeli, nepromluvil kočí ani slova. Mlčel jsem také. Posléze mne mlčení přece omrzelo.

„Máme ještě daleko?“ tážu se.

„Daleko,“ zní nevrlá odpověď kočího.

„A budem před večerem na místě?“

„Možná.“

„Jak to? Což neznáte cestu?“

Kočí mlčí; za chvíli odpovídá, aniž by sebou pohnul: „Hm, jakž bych neznal cestu!“

„Nevíte tedy, kdy mohou koně cestu urazit?“

„Těžko říci; jsou někdy jankoviti.“

„A váš pán vytrpí jankovitých koní?“

„Nejsou jeho.“

„Čí tedy?“

„Panini.“

„Ale vždyť není na koních nic pozorovat, že by byli jankoviti,“ podotýkám schvalně jaksi nejistě, jako bych se v takových věcech ani dost málo nevyznal.

„To se jen zdá.“

„Proč tedy nezaopatříte jiných koní?“

„Paní nechce.“

„Proč?“

„Nevím.“

„A nemůžete ji upozornit, že se může stát nějaké neštěstí?“

„Mohu, ale nesmím.“

„Je snad paní zlá?“

„Není, ale tvrdohlavá.“

„Což kdyby se nějaké neštěstí přece stalo?“

„Nestane se!“

„Jak to možné?“

„Protože jezdím s koňmi jen já.“

„A vám se žádné neštěstí nestane?“

„Nesmí!“

„Neštěstí se však neptá po vůli kočáho.“

„Arci; ale koně nebudou jeho příčinou, dokud bude oprať v mých rukou.“

„Tomu skoro nevěřím,“ pravím nedůvěřivě vida, že mluvím s člověkem, jenž si zakládá na své zručnosti, abych jej trochu poškádlil.

„Přesvědčím vás,“ vece zrzoun úsečně.

Mezi řečí byli jsme vyjeli na kopec, odkud šla dále cesta skoro jako po rovině. Zrzoun ani sebou nepohnuv zvláštním způsobem slabě zamlasknul. Vraníci poněkud se vzepjali a letěli pak jako vichr dále. Teprv nyní jsem pozoroval, jak vyteční jsou to běhouni.

„Mám zastavit?“ ptá se asi po pěti minutách nejprudčšho trysku zrzoun.

„Zastavte!“ dím.

Zrzoun opět sebou ani nepohnuv jen zamlasknul, leč tentokráte poněkud temněji. Upěnění koně opět se vzepjali, a nežli bys napočítal deset, stáli nepohnutě, stríhajíce ušima a potřásajíce hřívami.

„Výborně!“ chválím zručnost kočšho a výtečnou dresuru koní.

Kočí však na to neodpověděl, jako by se byla pochvala sama sebou rozuměla, a obrátiv se ke mně podotknul:

„Máte nějakou zbraň?“

„Mám; k čemu?“

„Pojedem za nedlouho skrze les; není v něm dvakrát bezpečno.“

„Mám bambitku; snad dostačí?“

„Ukažte!“ praví zrzoun zvědavě.

Podal jsem mu bambitku, kterou jsem byl s sebou vzal pro příhodu. Zrzoun ji bedlivě prohlížel.

„Je nabitá?“ optal se po chvíli, a když jsem přisvědčil, dodal: „Není však k ničemu; taková by nám pranic nepomohla.“ Po té zahodil bambitku daleko do pole, podle kterého jsme právě jeli.

„Proč ji zahazujete?“ ptám se udiven a poněkud také uražen.

„Protože máme v kočáře několik nabitých revolverů; sáhněte jen do postranního kapsáře v pravo nebo v levo vedle sedadla. Zahodil jsem ji však také proto, poněvadž nesmím něco takového přivést domů.“

„Proč pak?“

„Paní nerada vidí něco, co se může nahradit něčím novým, výhodnějším, prospěšnějším.“

„Zase paní!“ pomyslí jsem si při slovech zrzounových, v němž jsem znenáhla poznával člověka mnohem chytrějšího, než se na první pohled býti zdál.

Vytáhnuv z postranního kapsáře jeden revolver prohlížel jsem jej a mezi tím začal jsem se zrzounem hovor o jeho paní, kterou měl stále na paměti a o které bych se byl napřed rád dozvěděl nějakých podrobností. Ale zrzoun, jenž byl hned po zahození mé bambitky koním svým dal znamení k poklusu, na žádnou z mých otázek ni slovem, ni posuňkem neodpověděl.

Chtěl jsem tedy začít hovor o strýci, leč i na tyto otázky nedostal jsem více žádné odpovědi; zrzoun zatyrzele mlčel dívaje se bez přestání před sebe na voj mezi koně . . Drže revolver v ruce opřel jsem se pohodlněji o stěnu kočáru a jal jsem se přemítati o lidech, ku kterýmž jsem právě jel a o nichž počal jsem si aspoň dle jejich čeledna dě-

lati zvláštní představu. Vedle toho jsem si umínil, že na podivínského kočího, jenž mluvil jen tenkrát, když se mu zlíbilo, po celou cestu více nepromluví.

Asi za půl hodiny vjeli jsme, jak byl kočí připomenul, skutečně do lesa; nicméně nevycházela z lesíka toho pražádná hrůza, ba zdálo se, že je v něm bezpečněji nežli v ulicích policí střežených velkých měst.

Jízda lesem trvala dosti dlouho, načež jsme opět vyjeli na pohodlnější vozovou cestu a za nedlouho, jak se zdálo, na erarní silnici. Bylo mi to sice nápadno, poněvadž jsem byl již před lety doma slýchával, že je strýcova usedlost na samotě v lesích a že k ní po kolik mil vedou jen chatrné vozové cesty nebo stezičky; ale nechtěje se tvrdohlavého čeledína na nic ptáti dal jsem se mlčky vézt dále.

Za nedlouho jsem spozoroval, jako bychom jeli po známé silnici; spatřil jsem opodál jaksi povědomý kopec a na něm bílé domky utěšené vísky, pak zase na silnici krátké topolové stromořadí a opět několik osamělých chatrčí u prostřed malých ovocných zahrad, a netrvalo to ani pět minut, byl jsem přesvědčen, že jedeme po téže silnici, po které jsem byl zrána šel pěšky od Plzně, ale že jedeme směrem zcela opačným, totiž nazpět k Plzni.

S netajenou nevolí houknul jsem na čeledína:

„Což pak jste opilý?“

Zrzoun obrátiv ke mně napolo svůj škaredý obličej zahuhňal jako pro sebe:

„Já a opilý! Nebyl jsem nikdy a také nikdy nebudu.“

„Kam pak jedete?“

„Do Plzně,“ odpovídá lhostejně a chladno-krevně kočí.

„Já však chci k strýci!“

„Já zas jedu k Plzni.“

„A kdo vám tak rozkázal?“

„Paní,“ zněla chladná a klidná odpověď.

„Proklatá paní!“ pomyslíl jsem si dodav na hlas:

„Je snad paní v Plzni?“

„Není.“

„Či snad je tam někdo od vás?“

„Také ne.“

„Proč tam tedy jedete?“

„Paní rozkázala.“

Chladnost čeledínova mne vždy více rozpalovala. Vědělt, když jsem sedal do vozu, že chci ku strýci, a veze mne proti mé vůli nazpět k Plzni.

Rozhořčen zvolal jsem prudce:

„Teď však rozkážu sám! Nemáš-li, starý hochu, v Plzni co dělat, jeď nazpět k domovu!“

„Nepojedu!“ zní vzdorovitá odpověď.

„Však já tě přinutím,“ pravím a povstav zvedl jsem mechanicky revolver, jež jsem stále ještě držel v ruce.

Zrzoun, jenž byl ke mně obličejem na polo obrácen, spozorovav mé hnutí pravil s nádechem líčené výčitky:

„Když máte zbraň, pak arci musím poslechnout.“

Po té střelhbitě obrátiv švihnul bičem podle koní, kteří divoce zařičevše jako zběsilí uháněli po rovné, pěkně ujeté silnici — nazpět.

Za krátkou dobu spatřil jsem podlé nás mihnouti hospůdku, v které mi byl strýcův povoz

ukázán; na to jsme jeli opět po polní cestě a asi po půl hodině vjeli jsme do lesa. Po celou tu dobu nepromluvili jsme ani slova. Chování se kočho bylo mi sice velmi nápadné, a nemohl jsem si je nikterak vysvětliti, ale přece jsem s resignací očekával, jak a kdy dobrodružná naše jízda skončí.

Cesta lesem počínala býti vždy neschůdnější; byla kamenitá a hrbolatá, brzo šla do vrchu, brzo zas s vrchu a každým okamžikem zahybala kolem nějaké skaliny nebo šla více méně hlubokým ouvozem. Vyhlídka do okolí nebyla téměř pražádná; jen časem, když jsme vyjeli na některý vyšší kopec, spatřil jsem přes vrcholky sosen a jedlí v nedaleké již vzdálenosti tmavomodré obrysy pohoří šumavského.

Vedro bylo vždy nesnesitelnější. Vzduch byl neobyčejně dusný, ba i občasné vánek spíše dusil než občerstvoval. Jelíť jsme směrem k západu a přes to vše, že po obou stranách cesty byly vysoké stromy, přijížděli jsme jen po delších přestávkách v záhybu cesty pod některým skaliskem na několik okamžiků do stínu. Paprsky slunce vnikajíce, obzvláště když jsme sjížděli s kopců, téměř kolmo do povozu pražily mně i kočímu přímo nesnesitelně do obličeje. Snášel jsem svízel tu trpělivěji, než bych se byl sám nadál, zvláště když pohlednuv náhodou malým okénkem v kočáře nazad k východu spatřil jsem, že na východě počaly nad obzor vystupovati sivé, bouři věštící mraky. Mrak od východu obyčejně nelení. Za nedlouho počala se obloha i nad námi zatahovati mraky, z dále bylo časem slyšeti z temna zahřmění, a brzo na to počalo poprchávati. Slunce sice posud ještě svítilo, ale nebylo pochybnosti, že

v brzku bude zahaleno mraky, a bouře že se rozzuří nad celou krajinou.

V okamžiku, když bouři předcházející víchr poprvé prudce se vzdmutv kotouče prachu před námi hnál ku předu, vyjel povoz náš na vysočinu, s které byl volný pohled na celou krajinu před námi. Spatřil jsem přímo před sebou široké, kypře zelené údolí pošumavské, ohraničené po obou stranách vysokými, hustým černým lesem porostlými vršinami; v dáli bělel se v svěžím zelenu dvorec, a nedaleko něho leskl se v záři slunce skoro oranžově široký potok, vinoucí se lučinami a ztrácející se jak zlatá kadeř v tmavé úžlabině k oblakům strmícího, nyní již jako omžného pohoří.

Sotva jsem se byl po krajině rozhledl, zahalil prudce k západu se valící mrak slunce, a celá krajina nabyla ihned zvláštního rázu pošmurné, ba hrozivé přísnosti. Kyprá zeleň byla se změnila v zasmušilou šedost, a lesem pokryté hory, jež zdály se až dosud s úsměvem vítati příchozího, jako by byly čela svá sraštily k přísnému, odpuzujícímu vzezření

Náhlá změna ta nezůstala na mne bez účinku; zmocnil se mne jakýsi nepokoj, jenž tím více se zmáhal, čím více bouře se blížila. Blesk a hřmění, jež v temném ohlase od dálných hor se odráželo, následovaly vždy rychleji za sebou; déšť počal houšt-nouti, bouře byla již skoro nad námi.

Cesta přes vysočinu byla přímá, a koně volně klusali ku předu; ale jakmile jsme přejeli vysočinu, a cesta šla poněkud zase s vrchu, popustil kočí koním uzdu, a vraníci jako s vichrem o závod letěli

s vršiny. Nepokoj můj počal přecházeti v úzkost. Bouře byla již skoro nad námi, a kočí žene koně v největším trysku ku předu.

„Jeďte přec volněji,“ pravím posléze ke kočímu.

Zrzoun obrátil se na polo ke mně a jizlivě se pousmáv švihnul místo odpovědi bičem podle koní.

Vraníci letí na to ještě prudčeji ouvozem, do kterého jsme byli právě přijeli. Vichr skučí a vyje úpěnlivě v lese, z něhož zaznívá praskot a loskot ohybajících se, ba i kácejících se stromů; blesk následuje rychleji za bleskem, a hřímání je vždy prudčí....

Není pochybnosti, že bych byl vyzvání své, aby kočí jel volněji, za několik vteřin opakoval s daleko větším důrazem než poprvé; avšak neobyčejný výjev upoutal z nenadání veškerou moji pozornost. Ouvoz, kterýmž jsme jeli, byl neobyčejně dlouhý a rovný, tak že nebylo ani lze dohlednouti, kde končí nebo zahýbá. Vyhlednuv z povozu spatřil jsem navzdor setmění skoro na konci ouvozu několik tmavých, proti nám úprkem se ženoucích skvrn. Vztýčím se poněkud, abych skvrny lépe rozeznal; ale sotva tak učiním, vidím již zcela určitě, že se proti nám žene celá smečka velkých černých psů. Běží prostřed cestou, jak se zdá, rychleji než proti nim uhánějící vraníci. Běží po dvou ve třech řadách; jazyky mají vyplazeny, tlamy, z nichž čouhají sněhobílé tesáky, upěněny. Doběhnuvše těsně před vraníky blesko-rychle se rozstupují. Povez letí sice dál; však po chvíli vidím příšerné feny klusat podle koní, po každé straně tři, těsně za sebou. Klusají mlčky v stejném tempu s vraníky jako příšerná eskorta...

„Co to znamená?“ vyrazím prudce ze sebe.

Kočí poznovu jen na polo ke mně se obrátil, a kolem škaredých jeho úst zahrálo cosi jako jizlivý úšklebek. Neodpověděl.

V tom se zablesklo, a hned na to následovala hromová rána. Vraníci zařičevše vzepjali se do výše; avšak kočí práskl bičem, a zpěnění koně letí ovozem ještě prudčeji.

„Nepojedeš, chlape, volněji!?“ vzkřikl jsem na zrzouna zpuřně a velitelsky.

Zrzoun však provádí starou mimiku; poznovu obrací se jen na polo a jaksi pohrdlivě ke mně, poznovu jizlivě se ušklíbá a již již zvedá opět bič.

Hnutí to vehnalo mi všechnu krev do tváře, a ani nevěda, co činím, zvedl jsem pravici, v které jsem doposud držel revolver, a namířiv zbraň k uchu kočího zahouknul jsem naposledy:

„Poslechněš nebo neposlechněš?!“

Zrzoun vidí sice zbraň a chápe výhrůžná slova, ale navzdor tomu švihl poznova bičem dvakrát po sobě a zamumlal vzdorovitě mezi zuby:

„Neposlechnu!“

Osudné slovo to pronešeno s přízvukem takřka dábelského pohrdání. Stiskl jsem tedy, a rána zahoukla. V okamžiku tom sice jsem nevěděl, zdali se kule neminula cíle; střelil jsem však z takového blízka, že nebylo ani možno o tom pochybovat: zrzoun sletěl s kozlíku.

Koně letí úprkem dále.

Poohlednul jsem se nazpět. Zrzoun ležel na zemi; smečka černých hafanů byla se kolem něho shlukla . . .

Více jsem neviděl, neboť neztrativ ducha přítomnosti snažil jsem se, dosáhnouti opratě, kočímu z ruky vypadnuvší. Avšak přes všechno úsilí nebylo to možno; koně necítíce se více opratí obmezování uháněli nyní, smykajíce oprat po zemi, v zběsilém úprku dále.

Děsná tato jízda trvala asi pět minut. Povož projel ouvozem do údolí a ujížděl nyní po rovné, pěkně ujeté cestě těsně podle lesa poněkud volněji, ale vždy ještě nebezpečně prudce.

Bouře doposud ještě nad krajinou burácela. Vichr vál děsnou svou píseň, z lesa zazníval praskot, a s oblaků lil se déšť proudem.

Znenadání zaslechl jsem za sebou navzdor hukotu bouře a rachotu povozu koňský dusot. Ohlédnuv se spatřil jsem v dáli za povozem cválajícího jezdce, avšak za několik okamžiků rozeznal jsem dlouhý řasnatý šat. Nebyl to jezdec, nýbrž ženština v černém jízdeckém šatě s šedým kloboučkem na hlavě. Jela úprkem po téže cestě, seč dech a síly vranskovy stačily, a za nedlouho povoz dohonila.

„Probůh, co to? Vy nemáte kočího?“ zvolala zvučným altem cválajíc chvíli podle povozu. Sáhnuoc pak střelhbitě náručnímu komoni k uzdě zachytila oprat a v trysku, v němž jsme dále uháněli, hodila mi ji do kočáru.

„Trhněte třikrát rychle po sobě koňmi!“ dodala. A mezi tím, co jsem její rady uposlechl, švihla bičím svého koně a ujížděla dále.

Koně mého povozu již po prvním trhnutí opratí ocháblí v trysku a po třetím zůstali, patrně s nej-

větším odporem, že je někdo nepovolaný týrá, za nedlouho státi. Před sebou viděl jsem vždy dál a dále uhánějící jezdkyňi. Nejsa si hrubě ani vědom příčiny, zalusknul jsem po příkladu zrzouna-kočšho prsty. Koně dali se opět do klusu. Jezdkyně přede mnou jela, jak se zdálo, pomaleji než dříve a právě vjížděla s cesty podle lesa na cestu do lesa. Viděl jsem nyní již jen mezi stromy mihati se ztepilou její postavu a vlající černý řasnatý oděv; ale čím více se v lese ztrácela, tím více se mi zdálo, že ji musím stůj co stůj dohonit a aspoň ještě jednou spatřit. Zmocnil se mne jakýs nevysvětlitelný pocit, jenž mne hnál ku předu.

Zalusknul jsem prsty ještě jednou, koně dali se do cválu, a já nespouštěje očí s mihající se mezi stromy jezdkyňe, ujížděl jsem za ní, aniž by mi bylo napadlo, že svěruje se úplně neznámým koním vydávám se v největší nebezpečí. Podivný, nevysvětlitelný pocit, kterýž se mne byl zmocnil, nepřipouštěl žádnou reflexi; bez myšlenky, bez vůle dal jsem se unášeti koňmi dále.

Za nedlouho zabočili koně bez pobídnutí na cestu do lesa a cválali úprkem dále lesem.

Chvilí vidím ještě v dáli mezi stromy mihající se postavu jezdkyňe; však znenadání se mi zdá, že se ztrácí, že úplně v lesním šeru zaniká... Vzpřimiv se v povoze pobízím koně k rychlejšímu trysku. Znenadání však jsem narazil čelem o větev stromu. Rána byla tak prudká, že jsem sklísl nazpět do kočáru. Cítil jsem ještě, že se mi kine krev po skráních; slyšel jsem temný hukot větru a dusot

koní, jež však vždy více zanikaly. Chtěl jsem se ještě jednou vztýčiti, ale nebylo už možno. Co se dělo dále, nevím; bytě jsem pozbyl vědomí.

Mírný větrík zavál otevřeným oknem silnou balsamovou vůni do jizby. Procitnuv shledal jsem, že ležím vysvlečen v cizí komnatě na cizím loži. Kde vlastně se nacházám a jak jsem tam přišel, ovšem jsem nevěděl. Byl jsem sice trochu sláb, ale tak nepatrně jako po prudčím rozechvění mysli; ránu na čele, jež jsem měl navlhlym šátkem obvázané, ani jsem necítil.

Vztýčiv se poněkud v loži rozhledl jsem se kolem sebe. Nalézal jsem se v prosté, nepřliš velké, čistě vybílené komnatě kasárnického rázu. Nábytku bylo v ní velmi málo: postel, na které jsem ležel, dva stoly, skříň, lavice a několik židlic; nábytek ten však nebyl ani natřen, nýbrž pouze čistě vydrhnut. Patrně spíše k upomínce než k okrasě rozvěšeno bylo po stěnách několik obrazů bitev a výjevů ze života vojenského. Na první pohled poznal jsem vyobrazení bitev z doby novější, zejména výjevy z povstání maďarského r. 1849 a červnových událostí pražských r. 1848.

U prostřed komnaty stál velký stůl a vedle něho na dvou židlích množství časopisů nejrozmani-